

Sygn. akt I CSK 374/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku M. M.
przy uczestnictwie A. M. i I. M.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 stycznia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 13 stycznia 2015 r., sygn. akt V Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, których treść nie satysfakcjonuje strony. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego

badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący wskazał, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania usprawiedliwiają przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i pkt 4 k.p.c., a zatem, że występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Powołana we wniosku o przyjęcie skargi argumentacja skonfrontowana z aktami sprawy, nie uzasadnia wniosku, że przesłanki te rzeczywiście zaistniały.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy zagadnienie to jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest ono „istotne”.

Skarżący uzasadniając potrzebę wykładni przepisów prawnych sformułował dwa pytania prawne: a) czy przesłanka stanu wyłączającego świadome oraz przesłanka stanu wyłączającego swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli z art. 945 § 1 pkt 1 k.p.c. są samoistne i niezależne od siebie, tj. czy ziszczenie jednej (którejkolwiek) z nich stanowi autonomiczną podstawę do stwierdzenia nieważności testamentu oraz jakie musi być nasilenie stanu braku świadomości lub braku swobody, aby móc uznać testament za nieważny?; b) czy sporządzenie przez spadkodawcę testamentu w formie aktu notarialnego determinuje w postępowaniu

o stwierdzenie nabycia spadku wzmocnienie waloru dowodowego z dokumentu w postaci testamentu w formie aktu notarialnego oraz waloru dowodowego z przesłuchania notariusza w charakterze świadka?

Uzasadnienie celowości pytania pierwszego, jako istotnego zagadnienia prawnego sprowadza się wyłącznie do podniesienia ogólnikowych i subiektywnych wątpliwości pełnomocnika skarżącego opartych na tezie, że „konstrukcja art. 945 § 1 pkt 1 k.p.c. (...) pozostawia szerokie pole do interpretacji”. Z kolei uzasadniając potrzebę drugiego zapytania prawnego, skarżący prowadzi polemikę z ustaleniami faktycznymi i prawną oceną sprawy dokonaną przez sąd drugiej instancji.

Odnosząc się do przywołanej we wniosku przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako podstawy przyjęcia skargi do rozpoznania, należy przypomnieć, że jej wykazanie wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу usprawiedliwiającego taką ocenę.

Oczywista zasadność skargi ma miejsce wówczas, gdy jest widoczna *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby badania szczegółów, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ. i powołane w jego uzasadnieniu orzeczenia). Mimo bowiem nawet oczywistego naruszenia prawa, wyrok może być prawidłowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, nie publ.). Skarżący nie przedstawił wyводу usprawiedliwiającego twierdzenie, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu oraz że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i § 2 k.p.c.).

I.n